

Interkommunal utvecklingsplan 2020

LAB 190

– Vi kopplar samman stad och land

LAB190 är ett modellområde för hållbar utveckling och en långsiktig samverkansplattform.

Vi fokuserar på gröna näringar, hållbar besöksnäring och infrastruktur för att binda ihop landskapet mellan Hjällbo och Nossebro.

LAB 190

Inledning

LAB190 är en samverkansplattform där en rad parter tillsammans prövar nya arbetssätt för långsiktigt hållbar utveckling i modellområdet längs väg 190.

Inom ramen för LAB190 samverkar offentliga aktörer för att binda ihop stad och land i landskapet mellan Hjällbo och Nossebro. Parter i LAB190 är Fastighetskontoret i Göteborg, Lerums kommun, Alingsås kommun, Essunga kommun, Göteborgsregionen, VGR/Förvaltningen för kulturutveckling, Business Region Göteborg samt Länsstyrelsen Västra Götaland.

Utgångspunkten för arbetet är intentionerna i Europeiska Landskapskonventionen (ELC). I konventionens anda försöker LAB190 utmana administrativa gränser och sektorstänkande och istället försöker stärka funktionella samband och helhetsperspektiv. En viktig utgångspunkt är också invånarnas delaktighet i områdets utveckling och en samverkan mellan offentlig, privat och idéburen sektor.

Modellområdet är vår gemensamma testmiljö där vi i praktiken prövar arbetssätt som stärker alla tre perspektiven; ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Arbetet drivs i en utvecklingsprocess utan uttalat slutdatum.

LAB190 fokuserar på tre tematiska områden; Gröna näringar, Infrastruktur och Besöksnäring.

Detta är den femte interkommunala utvecklingsplan som tas fram inom LAB190, Den pekar ut prioriterade insatser under 2020, vem som ansvarar för insatsen och hur den finansieras.

Gemensam målbild

Målet med arbetet är att genom ett helhetsperspektiv på landskapet koppla samman stad och land. Vi strävar vi mot att förena ett livskraftigt näringsliv, stärkta ekosystem och ett socialt välmående i landskapet längs väg 190. Vi tror att stadsnära landsbygd har särskilt stora möjligheter att gå före och vara en förebild för hur landskapet används på ett långsiktigt hållbart sätt som stärker samspelet mellan stad och land.

Parterna i LAB190 ska gå före och vara spets i frågor om hållbar samhällsutveckling. LAB190 är vårt sätt att pröva nya arbetssätt inför kommande samhällsutmaningar som klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald. På så sätt blir processen med LAB190 en gemensam angelägenhet för utveckling och förvaltning av landskapet.

Målet för planen är att mobilisera olika aktörer som kan bidra till en hållbar utveckling och hitta nya arbetssätt för hur dessa skapar gemensam handlingskraft.

Styrgruppen har tagit fram en målbild för områdets utveckling. Denna skall utvecklas i samverkan med lokala aktörer.

- Vi planerar landskapet med en helhetssyn och i samverkan över kommun- och sektorsgränser.
- Vi bygger områdets utveckling på invånarnas medskapande.
- Vi har ett klimatsmart vardagsresande.
- Vi erbjuder stadsnära landsbygdsupplevelser.
- Vi har en hållbar och innovativ lokal matproduktion.
- Vi ligger i samhällsplaneringens framkant genom tät kontakt med akademi och näringsliv.
- Vi ingår i Europeiska nätverk.

Ansvar och rollfördelning

I utvecklingsplanen beskrivs de offentliga parternas planerade insatserna i området. Områdets utveckling bygger dock på tät samverkan med näringsliv och civilsamhälle som involveras i arbetsgrupper och specifika insatser. Eftersom LAB190 inte är en egen juridisk person fördelas ansvar för insatserna och projektägarskap mellan parterna.

Organisation

LAB190 leds av en styrgrupp av förtroendevalda vars uppgift är att koppla LAB190 till parternas strategiska utvecklingsarbete och ta beslut om inriktning av LAB190. Under 2020 utgörs styrgruppen av förtroendevald från vardera Göteborg, Lerums kommun, Alingsås kommun, Essunga kommun, Göteborgsregionen och VGR/Förvaltningen för kulturutveckling. Business Region Göteborg samt Länsstyrelsen kan adjungeras. Det praktiska arbetet drivs av tjänstepersoner i arbetsgrupperna och samordningsgruppen. Till arbetsgrupperna kan representanter från näringsliv och civilsamhälle adjungeras.

Finansiering

LAB190 bygger till stor del på samordning av redan befintliga resurser hos parterna. Särskilda satsningar kan finansieras med projektmedel. Parterna i styrgruppen bidrar med en mindre årlig summa för omkostnader.

Arbetsätt

Det operativa arbetet drivs av tre arbetsgrupper; Gröna Näringar, Besöksnäring samt Infrastruktur. Arbetsgrupperna arbete synkroniseras i en gemensam samordningsgrupp. En förutsättning för områdets utveckling är ett samspel mellan offentliga, privata och ideella aktörer. De senare skall involveras i LAB190-arbetet för att ges möjlighet att bidra med sina resurser i områdets utveckling genom att till exempel ingå i arbetsgrupper. Arbetet bygger på att förankra arbetet i redan befintliga dokument och att identifiera målkonflikter som hämmar utvecklingen av området. Ett gemensamt arbetsätt är viktigt för att olika parter ska kunna arbeta tillsammans. Därför utvecklar vi vår gemensamma förmåga att hantera tvärsektoriella- och flernivå-processer. I området finns ett antal lokala utvecklingsgrupper. Dessa är viktiga parter i områdets utveckling. Vår förankring av arbetet i området ska ske genom dessa grupper.

Samarbete med akademien

Vi samverkar med Universitet och Högskolor för att knyta till oss kompetens i utvecklingsarbetet och för att kunna erbjuda forsknings- och uppsatsämnen för forskare och studenter.

Utveckla europeisk samverkan

Arbetet med att utveckla europeisk samverkan i olika projekt är en viktig del av LAB 190 samarbetet. Frågorna om nya samverkansformer mellan stad och landsbygd växer starkt som ett prioriterat område i Europa. Vi vill ligga i framkant och vill vara banbrytande i vårt modellområde för att söka nya vägar för att bryta segregationen mellan stad och landsbygd för att främja samarbete för hållbar lokal utveckling och lokal ekonomisk utveckling i nya former.

Handlingsplan 2020

LAB190 är ett modellområde för hållbar utveckling som kopplar samman stad och land. Vi bidrar till hållbar utveckling genom:

1. Att stärka samverkan över kommun och sektorsgränser

1.1 Stärka samverkan med lokala utvecklingsgrupper

Vi deltar i lokala utvecklingsgruppers möten.

Ansvar: Samordningsgruppen

När: 2020

Finansiering: Tas inom ramen för varje parts ordinarie arbete

1.2 Genomföra en studieresa

Vi gör en studieresa till Koster för att kompetensutveckla samordningsgruppen och styrgruppen

Ansvar: Samordningsgruppen

När: 2020

Finansiering: 20 000 kr från LAB190

1.3 Gemensamt ansvara för att material till hemsidan uppdateras

Ansvar: Samordningsgruppen

När: 2020

Finansiering: Tas inom ramen för varje parts ordinarie arbete

1.4 Genomföra ett seminarium om målbilden.

Vi genomför detta tillsammans med planerare från de ingående parterna

Ansvar: Samordningsgruppen

När: 1 oktober 2020

Finansiering: 10 000 kr från LAB190

1.5 Aktivt arbeta för att akademien använder LAB190 för fler forsknings- och uppsatsämnen.

Ansvar: Samordningsgruppen

När: 2020

Finansiering: Tas inom ramen för varje parts ordinarie arbete

1.6 Utveckla arbetet med de Globala hållbarhetsmålen

Under 2020 kommer vi att lyfta de globala hållbarhetsmålen i samordningsgruppen för att tydligt kunna koppla våra insatser och aktiviteter till denna internationella överenskommelse. Arbetet kommer att kunna vara ett stöd i förståelsen av hållbar utveckling.

Ansvar: Samordningsgruppen

När: 2020

Finansiering: Tas inom ramen för varje parts ordinarie arbete

2. Att stödja utvecklingen av hållbara gröna näringar

Inom området finns pågående initiativ för att skapa mötesplatser för matproducenter och förädlare, exempelvis Angereds gård, Garveriet och Nolby gård. Dessa kan också fungera som innovationsmiljöer för nya företag och affärsmodeller. LAB190 försöker i möjligaste mån använda sig av dessa mötesplatser, även kallade noder eller hubbar, i olika samverkansaktiviteter. Det finns en potential att ur detta utveckla ett mat-BID (Business Improvement District) som även kan drivas i projektform.

2.1 Skapa en plattform för gröna näringar i området

Vi vill fortsätta det givande arbetet med att anordna inspirerande föreläsningar och workshops längs vägen kopplat till innovativa affärsmodeller för gröna näringar. För att komma närmare aktörerna längs vägen och skapa en medskapande atmosfär kommer dessa i möjligaste mån ske hemma hos strategiskt utvalda företagare. Fokus kommer ligga på föreläsning att lära något praktiskt kopplat till ämnet tillsammans samt äta något lättare ihop. Lära, göra, äta. Dels för att sprida nya idéer för erfarna och nya företagare, dels för att främja bildandet av nätverk mellan aktörer.

Ansvar: Arbetsgrupp Gröna näringar, varje kommunrepresentant har huvudansvar för respektive aktivitet.

När: 4 träffar under 2020, en i varje kommun.

Finansiering: 20 000 kr från LAB190 + 5 000 kr per kommun. Totalt 40 000 kr

2.2 Utveckla arbetet med hållbar markanvändning.

SATURN är ett trans-europeiskt projekt som beviljats medel från Climate-KIC. I Göteborgshubben av projektet utvecklas och drivs Modellodlingen på Angereds Gård, testbäddar för nya grönsaksentreprenörer i Skogome och Angered. Arbetet på Angereds gård är en inkubator för småskaliga grönsaksodlare. En kartläggning av gårdar längs väg 190 genomförs under 2020 och nya applicerbara affärsmodeller utvecklas. Här är LAB 190 ansvariga och syftet är att skapa möjligheter att koppla samman mark med nya entreprenörer och nya affärsmodeller för att skapa utrymme för skalning, re-vitalisering och generationsväxling inom de gröna näringarna. En viktig del i arbetet är att mobilisera kommunerna i ett gemensamt arbete i denna fråga.

Ansvar: Göteborgs stad i samverkan med Förvaltningen för Kulturutveckling VGR och arbetsgrupp Gröna näringar

När: 2019 – 2021

Finansiering: SATURN

2.3 Sprida metoder och erfarenheter av gränsöverskridande samverkan kring gröna näringar

Parterna inom LAB190 bjuds in till ett studiebesök på Angereds Gård där man får ta del av det praktiska arbetet och titta närmare på de metoder som används i SATURN. Syftet är att visa exempel på hur vi konkret arbetar i LAB190.

Ansvar: Martin Berg och Anders M Nilsson

När: September 2020, i anslutning till SATURN-konferens

Finansiering: SATURN

3. Att utveckla områdets hållbara besöksnäring

Området har stor potential att utveckla stadsnära turism. De nuvarande besöksmålen är med få undantag små och de är svagt samordnade.

3.1 Samordna och stärka de turismaktörer som har färdiga erbjudanden/produkter

För att vara en del av den regionala strukturen i besöksnäringen krävs det att aktörerna uppfyller vissa kriterier. Under 2020 fortsätter vi att stärka utvecklingen för de aktörer som redan eller nästan uppfyller dessa kriterier så att de kan vara dragare i områdets utveckling.

Ansvar: Arbetsgrupp besöksnäring

När: 2020

Finansiering: Tas inom ramen för varje parts budget.

3.2 Stödja utvecklingen av nya produkter

I området finns få säljbara paket för besöksnäringen. Inför säsongen 2020 verkar vi för att aktörerna tar fram ytterligare minst två nya produkter där etablerade besöksmål samverkar med andra besöksmål i området. Samordning av detta mellan kommunerna sker inom arbetsgruppen.

Ansvar: Arbetsgrupp besöksnäring

När: 2020

Finansiering: Tas inom ramen för varje parts budget.

3.3 Initiera en satsning på cykelturism inom området

Området har potential till cykelturism genom de cykelvägar som finns. Under 2020 startar vi en satsning på cykelturism i området. Satsningen drivs som ett projekt med extern finansiering. Arbetet drivs i samverkan med aktörer i området samt Hållbart Resande Väst och Västsvenska turistrådet.

Ansvar: Arbetsgruppen besöksnäring med Alingsås kommun som projektägare

När: 2020

Finansiering: LEADER projekt 2020-2021. Budget 2 miljoner. Medfinansiering 45 000 kr från LAB190

3.4 Stärka den digitala närvaron för aktörer i området.

Vi verkar för att aktörer inom besöksnäringen syns bättre i ordinarie kanaler (Västsverige.com, Google, Trip Advisor) och verkar för att öka kunskapen kring digital marknadsföring hos aktörerna.

Ansvar: Arbetsgrupp besöksnäring

När: Kvartal 1 2020

Finansiering: Tas inom ramen för varje parts budget.

3.5 Genomföra två nätverksträffar med turismaktörer i området

Vi fortsätter att bjuda in besöksnäringens aktörer till två träffar per år där vi anordnar en föreläsning, presenterar aktuella satsningar och stärker samverkan mellan aktörerna.

Ansvar: Arbetsgrupp besöksnäring

När: vår och höst 2020

Finansiering: 20 000 från LAB190 (genomförs inom ramen för cykelprojekt (3.3) om detta projekt beviljas.

4. Att utveckla hållbara infrastrukturer

4.1 Samlad nulägesbild av områdets transportsystem.

Ett gemensamt seminarium under 2020 genomförs med kommunernas trafikplanerare. Syftet är att identifiera behovet av en samlad nulägesbild för områdets transportsystem.

Ansvar: Arbetsgrupp infrastruktur

När: vår 2020

Finansiering: Tas inom ramen för varje parts budget.

4.2 Förankra LAB190 i befintliga regionala strukturer gällande transport och trafikplanering.

Arbetsgruppen för infrastruktur ska söka kontakt med VGR:s avdelning för infrastruktur och kollektivtrafik. Aktiviteten förutsätter att behovet identifieras i aktivitet 4.1.

Ansvar: Arbetsgrupp infrastruktur

När: 2020

Finansiering: Tas inom ramen för varje parts budget.

4.3 Ekosystemtjänster och Naturbaserade lösningar

Vi genomför en uppföljning av det avslutade LONA-projektet *Ekosystemtjänster inom GR – kunskapsspridning*. Uppföljningen innebär en fortsatt kunskapsspridning bland tjänstemän och politiker inom LAB190-området. Kunskapsspridningen avser ekosystemtjänsters innebörd och exempel på hur tjänsternas användning kan ge naturbaserade lösningar för exempelvis klimatanpassning.

Ansvar: Arbetsgrupp infrastruktur

När: 2020

Finansiering: 20 000kr från LAB190.

4.4. Framtagande av lägesbild för områdets gröna infrastruktur

Utifrån handlingsplan grön infrastruktur i Västra Götaland från Länsstyrelsen i Västra Götaland län genomförs en analys av handlingsplanens naturvärden och kommunala naturunderlag. Arbetet ger bättre kunskap om LAB190-områdets sammanhängande naturvärden. För aktivitet söks medel från LONA.

Ansvar: Arbetsgrupp infrastruktur

När: 2020 alt. 2021

Finansiering: LONA alternativ finansiering från Göteborgsregionen.

4.5 Bidra i utformningen av Landskapsobservatorium Västra Götaland.

Samordningsgruppen deltar i seminarium om Landskapsobservatorium Västra Götaland som en av tre noder som utsetts som förebild i landskapsobservatoriet.

Ansvar: Samordningsgruppen

När: 19 mars 2020

Finansiering: Seminariet finansieras av Landskapsobservatorium Västra Götaland

Bilaga 1

Ordförklaring till Interkommunal utvecklingsplan LAB190

ÖP Översiktsplan

LLU Leader Lokalt Ledd Utveckling 2014–2020

I programperioden 2014–2020 är det möjligt att jobba med lokalt ledd utveckling genom leadermetoden inom de fyra fonderna landsbygdsfonden, havs- och fiskeri fonden, regionalfonden och socialfonden.

BID Business Improvement District är en internationellt etablerad metod för samverkan mellan privat och offentlig sektor. Det finns ca 1500 BIDs spridda över alla världsdelar. Drivkraften är olika men gemensamt är målet att skapa trygga, vackra och attraktiva platser. Den tillämpas då framgångsrikt vid utveckling av stadsdelar och stadskärnor där parter från privat och offentlig sektor samverkar inom ett geografiskt definierat område.

Climate-kic EIT Climate-KIC är ett europeiskt kunskaps- och innovationssamarbete som arbetar för att påskynda övergången till en noll-CO2-ekonomi.

Med stöd från Europeiska institutet för innovation och teknik identifierar och stöder de innovation som hjälper samhället att mildra och anpassa sig till klimatförändringarna. De tror att en noll-CO2-ekonomi inte bara är nödvändig för att förhindra katastrofala klimatförändringar utan också för att det ger en mängd möjligheter för näringsliv och samhälle.

GR Göteborgsregionen

LONA Den lokala naturvårdssatsningen (LONA) är ett bidrag som ska stimulera kommuners och ideella föreningars långsiktiga naturvårdsengagemang.

Blågröna lösningar är lösningar som till exempel tar hand om den ökade mängden regn genom att härma naturliga system, som exempelvis anlagda dagvattendammar, gröna tak och väggar samt regnträdgårdar.

Gröna näringar avser jord och skogsbruk.

Livsmedel och gröna näringar

Sveriges gröna näringar 2009

Bilaga 2

Bemanning arbetsgrupper LAB190 2020

Arbetsgrupp Gröna Näringar

Martin Berg	Fastighetskontoret Göteborg, Sammankallande
Anders M Nilsson	VGR, Förvaltningen för Kulturutveckling
Pernilla Nilsson	Essunga kommun
Andreas Benkel	Lerums kommun
Angelica Larsson	Alingsås kommun
Karin Ingelhart	Business Region Göteborg

Arbetsgrupp Besöksnäring

Maria Jerenvik	Lerums kommun, Sammankallande
Pernilla Nilsson	Essunga kommun
Frida Rydenskog	Alingsås kommun
Björn Ohlén	VGR, Förvaltningen för Kulturutveckling
Vakant	Göteborg
Jenny Almén Linn	Alingsås kommun, adjungerad för cykelturismprojektet

Arbetsgrupp Infrastruktur

Terje Selnes	Göteborgsregionen, Sammankallande
Linda Blidberg	Lerums kommun
Anders M Nilsson	VGR, Förvaltningen för Kulturutveckling

Samordningsgrupp

Anders M Nilsson	VGR, Förvaltningen för Kulturutveckling, Sammankallande
Björn Ohlén	VGR, Förvaltningen för Kulturutveckling, Sammankallande

I Samordningsgruppen ingår representanterna i de olika arbetsgrupperna

Styrgrupp

Sofia Wik (C) (ordf.)	VGR, förvaltningen för Kulturutveckling
Susanna Nerell (C)	Alingsås kommun
Johan Fält (M)	SDN Angered Göteborgs Stad
Lill Janson (L)	Lerums kommun
Daniel Andersson (M)	Essunga kommun
Charlotte Edström (Mp)	Göteborgsregionen
Mattias Arnander (L)	Fastighetsnämnden Göteborgs stad